

GELEZEN

In deze rubriek worden artikelen en boeken besproken die recent zijn uitgebracht en bij het Landelijk Kenniscentrum LVB in te zien of, als het om artikelen gaat, op te vragen.

Kaal, H.L., Negenman, A.M., Roelveld, E., & Embregts (2012). *De problematiek van gedetineerden met een lichte verstandelijke beperking in het gevangeniswezen. Onderzoek uitgevoerd door Tranzo Wetenschappelijk centrum voor zorg en welzijn, Dichterbij Kennis@ en Hogeschool Leiden in opdracht van het WODC, ministerie van Veiligheid en Justitie.*

Om met een van de conclusies die aan het eind van het rapport getrokken worden te beginnen: ‘De groep gedetineerden met een LVB is ook bijzonder heterogeen: sommigen ervaren meer problemen dan anderen, en sommigen ervaren andere problemen dan anderen’. Het blijft een lastige groep om in onderzoek te pakken te krijgen, ook in dit onderzoek uitgevoerd in drie Penitentiaire Inrichtingen (PI’s). Geprobeerd is antwoorden te krijgen op de volgende vragen: (i) wat is de aard van de problemen die mensen met een LVB ervaren in detentie?; (ii) waarin verschillen deze van de problemen van gedetineerden zonder LVB?; en (iii) wat zijn, in het licht van deze problemen, de specifieke behoeften van gedetineerden met een LVB? De antwoorden: (i) gedetineerden met LVB hebben problemen met de informatievoorziening, met de dagindeling en in de omgang met medegedetineerden en met de Penitentiair Inrichtingswerkers (piw-ers); (ii) heel veel van de problemen die gedetineerden met een LVB ervaren worden ook door gedetineerden zonder LVB genoemd; en (iii) gedetineerden met LVB hebben behoefte aan een duidelijker informatievoorziening over de achterliggende redenen waarom iets op een bepaalde manier gebeurt en willen meer duidelijkheid en overzicht m.b.t. de dagindeling en behoeven tevens een goed contact met de piw-ers. Ook in dit onderzoek speelt overigens het IQ weer haar verraderlijke spel: gedetineerden met LVB worden als zodanig onderkend op basis van selectiecriteria als een IQ tussen 50 en 85, een problematische schoolloopbaan, moeite met lezen, schrijven en rekenen, een beperkt sociaal netwerk, moeite met het aangaan van contacten en een beperkt taalbegrip. Toch wordt op basis van een verkorte IQ-bepaling een groepje onderscheiden die wel onder de 85 blijkt te scoren maar niet op basis van de selectiecriteria als LVB-ers kunnen worden beschouwd. Dit wordt derhalve de niet-onderkende LVB-ers genoemd. En terwijl op basis van alleen een IQ-score men geen uitspraak...(!) Ook wordt niet duidelijk in hoeverre met de zwakke taalvaardigheden van de ‘gedetineerden met LVB’ rekening is gehouden bij het afnemen en analyseren van de gesprekken.

Met de belangrijkste conclusie van het rapport: ‘Voor het afstemmen op de behoeften van gedetineerden met een LVB is het echter niet per se noodzakelijk om de beperking eerst vast te stellen. De ervaren problemen zijn divers, maar breed gevoeld, ook door gedetineerden zonder LVB.’ Op basis van de fragmenten uit de interviews die in het rapport zijn opgenomen, is het niet moeilijk om relatief eenvoudige oplossingen aan te dragen die niet veel te maken hebben met het feit of je een gedetineerde met LVB bent of niet. Zo lijkt het toch niet meer van deze tijd om bij het gebruik van die ene (?) telefoon op de afdeling het recht van de sterkste te laten gelden. En waarom is er blijkbaar een vaste volgorde waarin de celdeuren geopend worden. Ben jij als laatste aan de beurt dan kan je het wel vergeten bij de pooltafel, het biljart, de wasmachine, etc. Het rapport eindigt daarom met de volgende aanbeveling: ‘Als medewerkers op de hoogte zijn van situaties die door gedetineerden als lastig, moeilijk of vervelend worden ervaren, zij sensitief zijn voor de behoeften van het individu en daaraan tegemoet te komen dan zullen alle gedetineerden, dus ook de gedetineerden met een LVB hier baat bij hebben.’ Kortom, waarom al die moeite gedaan om een groep die toch eigenlijk geen groep is als groep te herkennen? LVB, het blijft een lastig fenomeen.

AP